

Sohva ja sänky

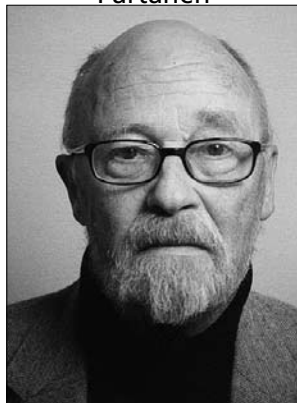
Kaikki te valtion ihmiset ja kirjastoissa istuvat tai työhuoneissanne tietokoneitanne naputtelevat teho-opiskelijat ja tulosvastuulliset tutkijat, älkää masentuko, kun kerron, miten asiat olivat ennen vanhaan.

Kaikesta työajastani käytin suunnilleen kahdeksankymmentä prosenttia sohvalla makailemiseen, lueskeluun, pohdiskeluun, torkahteluun, muistiinpanojen tekemiseen, rynnäten aina välillä koneen ääreen kirjoittamaan. Kun otin vastaan ensimmäisen työpaikkani tutkijana, vaadin sohvaa pieneen tutkijankammiooni. Sain sen, ja useat kollegat seurasivat vähitellen esimerkkiä. Ehkä olisin pöydän ääressä istuen saanut hieman enemmän aikaa, mutta tuskin siitä olisi sen parempaa jälkeä syntynyt.

Makuulla olo on mukavaa. Tokiossa näin buto-tanssijan käyttävän viisitoista minuuttia nousemiseen makuulta istualleen. Giacomo Rossinin kerrotaan säveltäneen sängyssä maaten; jos partituuriliuska putosi, hän sävelsi uuden viitsimättä nostaa sitä lattialta. Oblomoville päivittäinen ylösnousu oli raskas velvollisuus. Marcel Proust joutui sairaalloisuuttaan viettämään paljon aikaa sängyssä. Yleensäkin vanhoista romaaneista jää vaikutelma, että entisinä aikoina ihmiset sairastivat enemmän ja viettivät muutoinkin enemmän aikaa sängyssä, vanhukset toisinaan elämänsä viimeiset vuodet yhteen menoon, mutta niinhän se taitaa olla nytkin. Mark Twain totesi, että ”en ole koskaan kuntoillut nukkumista ja lepäämistä lukuun ottamatta”. Huomaan, että kaikki nämä makailijat ovat miehiä. Makuulla oleviin naisiin liittyy ihan toisia miellehytymiä.

Minulle sänky on nukkumista ja rakastelemista varten, sohvalla on parempi lukea, pohdiskella, ottaa torkut. Unet ovat tärkeitä. Meidän elämäämme suojelevat unen jumala Morfeus ja uniennäön jumala Fantasos. On sanottu, että niin pahaa päivää ei olekaan, että sitä ei saisi paremmaksi nokkaunilla. Jäsenet muuttuvat keveiksi ja, jos olisi siivet, voisi leijaila ilmassa. On sanottu, että jos unet kuolevat, elämä on kuin siivetön lintu, joka ei osaa lentää.

Partanen

Sänky on tietenkin sohvaa tärkeämpi huonekalu. Joseph Brodsky muistelee vanhempiensa sänkyä, valtavan suurta kapinetta vaaleanruskeaa lakkua vaahteraa, joka ei koskaan narissut: ”Suurin osa elämäämme pyöri tämän matalan vuoteen ympärillä, ja ratkaisevimmat päätökset meidän perheessämme tehtiin kun me kolme olimme kerääntyneet, ei pöydän ääreen vaan tuolle valtavalta pinnalle, minä vanhempieni jalkopäähän. – – Muistan, miten he lukivat siinä, juttelivat, söivät lääkkeitään, taistelivat jotain sairautta vastaan. Sänky kehysti heitä silloin kun he olivat varmimmillaan ja silloin kun he olivat avuttomimmillaan.”

Konstantin Paustovski nukkui mattorullaan kääriytyneenä kylmänä talvena 1919. Minä olen nukkunut pukkisängyssä ja hetekassa, retkipatjalla paljaalla maalla ja lumella, puulattialla, kasarmien kerrossängyssä, purjelaivan kojassa, parempien hotellien mukavammassa ja halpojen hotellien vähemmän mukavissa sängyissä, matkatoverin sängyn alla retkeilymajassa, kun rahat oli loppu, saksalaisessa maantienojassa sadetakkiin kääriytyneenä. Aamulla lehmä tuli herättämään.

Nyt minulla on leveä ja ihanan mukava sänky, johon iltaisin asetun tyytyväisyydestä ähkäisten, tietäen, että uni tulee melkein heti, ja luottaen siihen, ettei tämä vielä ole se viimeinen uni, josta ei enää herää. Se nukutaan sairaalan sängyssä, luultavimmin.